

Asociace
pro mezinárodní
otázky
Association
for International
Affairs

Newsletter

Americký program

05/2009

Měsíčník o Americe

V tomto vydání najdete

Novinky z krizí zasaženého Mexika

Pokračující znárodnění ve Venezuele a jeho důsledky na vstup země do Mercosur

Ekvádor po volbách

Napjatá situace v Bolívii

Zpravodajství

Argentina

Argentina proti vstupu Venezuely do uskupení Mercosur

Argentinské průmyslové odbory (UIA), které mají v zemi silné zastoupení, protestují proti připravovanému členství Venezuely v integračním uskupení Mercosur. Reagují tak na vlnu znárodnění, která ve Venezuele v poslední době proběhla. Odbory tvrdí, že aby mohla být jakákoliv země plně zapojena do Mercosuru, musí souhlasit s koordinací makroekonomických politik všech členů a s hodnotami jako jsou flexibilita a rovnováha, které jsou klíčem k regionální integritě.

Argentina přitom již ve svém parlamentu oficiálně ratifikovala vstupní smlouvu Venezuely do Mercosuru, která byla podepsána v roce 2006. Postupná integrace Venezuely do společného vnitřního trhu je plánována do roku 2013, ale členství země stále ještě neschválila Brazílie ani Paraguay. Proto se Venezuela stále nedá považovat za plnohodnotného člena, přestože se její zástupci účastní zasedání jednotlivých orgánů Mercosuru.

Odbory v Argentině pobouřilo zejména znárodnění několika hutnických společností ve Venezuele na konci května, především italsko-argentinské skupiny Techint. Proces znárodnění kocernu Techint je v Argentině ostře sledován a argentinská vláda se zavázala k účasti na vyjednávání podmínek odkoupení podílu Venezuelou. V nejbližší době by se záležitostí měla zabývat průmyslová rada Mercosuru.

Bolívie

Kauza separatistických ilegálních jednotek

Prezident Morales posílil armádní jednotky operující na východě země a přidal k jejich misím (protinarkotický plán, ochrana hraničního pásma) i vyhledávání a neutralizaci teroristických či separatistických organizací. Tento krok vyplývá z odhalení existence „teroristické“ organizace pod vedením Eduarda Rózsy z poloviny minulého měsíce, jehož vyšetřování však pokračovalo i v květnu. Vláda navíc obvinila prefekty autonomních regionů ze spolupráce s Rozsovou organizací. Ti obvinění odmítají s odkazem na nedostatek důkazů a varují před militarizací východních provincií. Tato událost je dalším z řady incidentů v historii napjatých vztahů mezi vládou E.Moralese (a západním „altiplanem“) a tzv. „bohatým půlměsícem“ tvořeným provinciemi na východě Bolívie.

Krize diplomatických vztahů mezi Peru a Bolívií

V důsledku rozhodnutí Limy udělit politický azyl bývalému ministru ekonomického rozvoje de Lozadovy vlády, Jorge Torres Obleasovi, stíhanému v Bolívii za zločiny proti lidskosti v souvislosti s násilným potlačením protestů v říjnu roku 2003 (tzv. „válka o plyn“ - „guerra del gas“) se diplomatické vztahy mezi oběma zeměmi dostaly do krize. Peruánská vláda navíc udělila status uprchlíka i dalším dvěma ex-ministrům, Javier Torres Goitiovi (Participación Popular) a Mirtha Quevedovi (Salud), jimž v Bolívii hrozí soud. Evo Morales odsoudil tento čin jako provokaci bolivijského národa. Alan García naopak považuje Moralesovo prohlášení za vměšování do vnitřních záležitostí Peru.

Proces s obžalovanými z října 2003

18. května zahájil Vrchní soud proces s obžalovanými vysoce postavenými politiky vlády Sancheze de Lozada. Tito bývalí představitelé státu čelí obvinění za zločiny proti lidskosti v souvislosti s násilným potlačením bouřlivých protestů v rámci tak zvané „války o plyn“ jež vypukla v La Paz 13. října 2003. Mezi oběťmi konfliktu mezi armádou a civilisty, převážně obyvateli chudinské čtvrti El Alto, bylo tehdy 70 mrtvých a stovky zraněných. Hlavním obžalovaným je sám bývalý prezident G. Sanchez de Lozada (2002-2003), který vydal hlavní příkaz k brutálnímu zásahu armády. Stejně jako jeho nejbližší spolupracovníci se v současnosti de Lozado zdržuje ve Spojených státech. Ostatní odsouzení se nacházejí ve Španělsku. Obžalovaným, kterých je celkem 17, hrozí mimo jiné i obvinění z genocidy. Otevření procesu téměř šest let po odeznění incidentu je důležitým milníkem v soudobé historii země.

Brazílie

Brazílie a Čína prohlubují vzájemné obchodní vztahy

Brazílský prezident se sešel se svým čínským protějškem v Pekingu. Jedná se o setkání dvou mocných států z rozvojového světa. Čína patří už po dlouhá léta ke „strategickým“ partnerům Číny, ale až nyní dochází díky světové hospodářské krizi k zesílení spolupráce mezi oběma zeměmi. Během dubna se Čína stala brazilským největším obchodním partnerem a nahradila tak USA. Navzdory pesimistickým předpovědím způsobených světovou krizí Brazílie zvýšila export vypraných produktů o desítky procent, například vývoz ropy se vzrostl o 251 procent. Dalšími exportními produkty jsou sója a obilí.

Čína úspěšně buduje pevné vazby se zeměmi Latinské Ameriky, což dosti zneklidňuje novou administrativu Spojených států. Ministryně zahraničí USA, H. Clintonová, řekla: „Budují velmi silné politické a ekonomické konexe. Nemyslím si, že je to v našem zájmu.“ USA se cítí ohroženy, protože Čína proniká stále více do Jižní Ameriky, kterou považují za svou sféru vlivu a nechtějí se o ni s žádnou velmocí dělit.

Ekvádor

Doznívání voleb

Ještě v průběhu měsíce května doznívaly v Ekvádoru prezidentské volby, konané 26. dubna na základě nově přijaté ústavní reformy. Důvodem byl požadavek opozice na přezkoumání jejich výsledků kvůli tvrzení o nejasnostech v počtu hlasů v některých regionech. Napětí způsobené vyjádřením představitel opozice L. Gutierrezem o neregulérnosti voleb eskalovalo až ke slovní přestřelce mezi R. Correou a bývalým prezidentem, současným kandidátem za stranu Sociedad Patriótica. Napětí vztahů mezi těmito politiky, kteří jsou zároveň reprezentanty dvou radikálně odlišných postojů ke směřování země, provázelo celé povolební období.

Příslib nového dialogu mezi vládou a CONAIE

CONAIE (La Confederacion de Nacionalidades Indígenas de Ecuador) souhlasila s návrhem prezidenta Correy zasednout k jednáním nad spornými body, které byly v minulosti příčinou přerušování dialogu mezi oběma stranami. Ten uvázl v důsledku odstoupení CONAIE, jejíž očekávání vzhledem ke Correově vládě byla zklamána, od dialogu. Jedná se zejména o otázky potravinové soběstačnosti indiánských komunit, agrární reformu, nebo o problematiku zákon o distribuci vody. Sblížení prezidenta s CONAIE, která v Ekvádoru zastupuje indiánskou populaci (přibližně 25% z celkového počtu obyvatel), je důležitým signálem o vůli obou stran pracovat na zlepšení životní situace těchto populací.

Kontrola vládních médií

Při své návštěvě Quita vydali Hugo Chavez a Rafael Correa společné prohlášení, ve kterém slibují větší kontrolu médií. Dle Correy jsou média hlavní silou, jež brání implantaci a rozšíření socialistického modelu ve státech Latinské Ameriky. Correa zároveň přislíbil, že v průběhu ekvádorského předsednictví UNASUR se bude zasazovat za větší kontrolu médií a ochranu vlád a občanů před médii ovlivněnými pravicovými silami v regionu. Zároveň s tímto prohlášením ekvádorská vláda zahájila audit vládních médií – rádia a televize. Prezidentovo vystoupení vyvolává otázky ohledně směřování Correovy vlády, který ještě v průběhu předvolebního období odmítal varování opozice o růstu vlivu Venezuely na ekvádorskou vládu.

Guatemala

Bolestné posilnění demokracie v Guatemale ?

Dne 10. května byl zavražděn v Guatemala City právník Rodrigo Rosenberg. Případ by nevyvolal tak velké sociální nepokoje občanů, pokud by Rosenberg nezanechal video, které popisuje korupční praktiky současného prezidenta, Álvara Colóna, jeho ženy a blízkých vládních spolupracovníků. Video bylo zveřejněno den po vraždě. Prezident Álvaro Colón obvinění kategoricky odmítl.

Doktor Rosenberg vyšetřoval vraždu významného podnikatele libanonského původu Khalila Musi a jeho dcery ze dne 14. dubna 2009. Dle jeho tvrzení na videu dospěl k závěru, že podnikatel se odmítl angažovat v korupčních praktikách prezidenta a jelikož již měl k dispozici dost informací, musel být odstraněn.

Vyšetřováním případu Rosenberg byla OSN pověřena Mezinárodní komise proti beztrestnosti v Guatemale (CICIG). Guatemala je jednou ze zemí s největším počtem vražd na obyvatele a zároveň známá častými případy korupce u prezidentů.

Kolumbie

Debaty o ustanovení trvalé daně na válku

Vyjádření dnes již bývalého ministra obrany Juana Manuela Santose při návštěvě USA o ekonomických obtížích, kterým čelí kolumbijská armáda a jež omezují její operaceschopnost v boji s gerilou a obchodem s drogami, znovuoživila diskuze o financování prezidentské politiky Demokratické bezpečnosti. Dosavadní speciální daň z majetku (impuesto al patrimonio) v hodnotě 1,2% byla uvalená na majetek přesahující hodnotu 1 500 milionu pesos (= USD) a znamenala tak přísun 8,8 bilionů pesos/4 miliard USD v průběhu tří let na rozvoj Uribeho politiky demokratické bezpečnosti. Ačkoli se v rámci prvních debat o nutnosti zajištění dalšího financování armády

uvažovalo o různých možnostech (nové daně, přesměrování výdajů, navýšení veřejného zadlužení), se nakonec kolumbijská vláda přiklonila k možnosti vypsání trvalé daně k financování války (impuesto para la guerra). Podoba této nové daně je zatím předmětem debat a řeší se v rámci vlády. Již dnes je však jisté, že tato dan by se nevztahovala na podniky, jež podepsaly tzv. Smlouvu o právní stabilitě. Předpokládá se však, že v roce 2010 by se na dani mohlo vybrat 8,5 bilionu pesos. Již samotné vypsání speciální daně z majetku v roce 2006 vyvolalo značnou kontroverzi, a nejinak je tomu v případě daně na válku.

Nová jednání o Smlouvě o volném obchodu

Představitelé kolumbijské a americké vlády se dohodly na oživení bilaterální smlouvy o vytvoření zóny volného obchodu mezi těmito zeměmi podepsané v 27. února 2006. Důvodem je skutečnost, že smlouva, jež jen obtížně prošla ratifikací v kolumbijském kongresu (14. června 2007), byla v dubnu 2008 zablokována v americkém kongresu demokratickou většinou (na začátku roku 2008), jež nebyla spokojena s tím, že prezident Uribe domítl poskytnout vyjádření o vývoji politiky demokratické bezpečnosti a o ochraně sindikalistů v zemi. I přes dosaženou shodu, došlo zatím pouze k ustavení pracovních skupin, přičemž nebyla definována témata, jež budou novu vyjednávána. Očekává se, že jimi bude pracovní právo, životní prostředí a samotné podmínky vzájemného obchodu. Podle Rona Kirka, obchodního představitele Spojených států Amerických, však aktuální fáze neznamena přejednání původní dohody.

Kuba

Kuba: rozhovory s EU

V polovině května se v Bruselu sešla evropská Trojka (ve složení Vysoký představitel pro SZBP Javier Solana, český ministr zahraničí Jan Kohout a komisař pro rozvojovou a humanitární pomoc Louis Michel) s kubánským ministrem zahraničí Bruno Rodríguezem. Přestože obě strany vyjádřily nad jednáním spokojenost, k žádnému reálnému pokroku nedošlo.

Na pořad jednání se dostala zejména otázka normalizace vztahů. Tomto bodě se opět se projevilo rozdělení EU. Na jednu stranu se postavil Jan Kohout, který zdůraznil, že normalizaci brání skutečnost, že Kuba nedodrжуje lidská práva a vězní politické oponenty. To však Bruno Rodríguez odmítl s tím, že na Kubě nejsou žádní političtí vězni. Přesto však Louis Michel vyzval k zlepšení a prohloubení vzájemných relací.

Tato záležitost se sice nedostala na program ministerského zasedání EU-Skupina z Ria, které proběhlo v Praze ve dnech 11. až 15. května, nicméně na neoficiální úrovni již došlo k jednáním o nutnosti pokroku ve vztazích. Španělský ministr zahraničí Miguel Ángel Moratinos o tom ujistil svůj kubánský protějšek na setkání v Praze.

Důrazná pozice ČR se již v minulosti dostala do izolace, dá se tedy očekávat, že i v tomto případě bude poměrně složité hledat spojence. O zlepšení vztahů se již tradičně zasazuje

Španělsko či Francie. Tato problematika se bude řešit i na setkání Rady zahraničí v Lucemburku dne 15. června 2009.

Mexiko

Prehlbovanie ekonomickej krízy v krajine

Mexický minister financií Agustín Carstens oznámil, že vláda predpokladá prepád mexickej ekonomiky v tomto kalendárnom roku na úrovni 5,5 % HDP. Jedná sa o spresnený odhad ministerstva financií, ktoré pôvodne počítalo s -4,1 % HDP, avšak aj v dôsledku epidémie prasacej chrípky a čiastočnej paralyzácie krajiny v priebehu mesiaca apríla musel byť odhad konečného hospodárskeho výsledku upravený smerom nadol. Podľa národného štatistického úradu sa v prvom štvrtroku priemyselná výroba prepádla o takmer 10 %. Celkový pokles produktivity mexického hospodárstva úzko súvisí s ekonomickou krízou v USA, kam smeruje až 80 % exportu krajiny. Od polovice roku 2008 sa vplyvom krízového vývoja rast mexickej ekonomiky prepádaval postupne z 2,6 % na 1,6 % HDP, na ktorej uzavrel rok 2008. V tomto roku však pokračujúce problémy americkej ekonomiky a nepredvídateľné udalosti v súvislosti s epidémiou prasacej chrípky povedú podľa odhadov až k spomínanému päťpercentnému poklesu. Minister okrem toho oznámil, že vláda pripraví v druhom polroku tohto roku balíček štrukturálnych opatrení pre mexickú ekonomiku s cieľom nastúpiť na cestu udržateľného rastu a dosiahnuť do roku 2011 rast HDP na úrovni 5 %.

Oživení turismu v Mexiku

Mexiko bylo v roce 2008 desátou nejnavštěvovanější zemí světa s celkem 21 mil. turisty ročně. Z důvodu zvýšeného výskytu prasečí chřipky však byla v době od 23.dubna do 25.května vyhlášena sanitární pohotovost, co znamenalo téměř úplný zákaz veřejných akcí. Například každá restaurace, která se rozhodla pokračovat v činnosti musela zabezpečit lékařskou prohlídku u vstupu. Dle Ministerstva turistiky nutná hygienická opatření a obecně větší strach cestovat do Mexika způsobí 30% pokles příjmů z turismu v roce 2009 ve srovnání s minulým rokem. Jedná se tudíž o významný zásah do mexické ekonomiky, protože každá desátá rodina je závislá na příjmech z turismu.

Zvrátit tento závažný problém se pokusí mexický prezident celosvětovou kampaní „Vive México“ (Ať žije Mexiko!). Propagace má upozornit na krásy Mexika a znovu oživit návštěvnost země. Celková investice dosáhne jenom v nejbližších měsících 1,2 mld mexických pesos (92 mil. USD). Během akce se mají prezentovat nejznámější tváře Mexika, jakou jsou opěrní zpěvák Plácido Domingo, hudebníci kapely Maná, jedna z nejlepších golfistek světa Lorena Ochoa a mnoho dalších.

Protidrogový boj nekončí

Na konci května provedla mexická protidrogová policie razii během tajného setkání komunálních úředníků státu Michoacán s představiteli drogového kartelu tzv. La Familia. Zatklí 29 osob, z čehož 10 bylo starostů měst ve zmíněném státě Michoacán (Mexiko se administrativně dělí na 31 států a federální oblast Mexika City).

Na setkání prý došlo k sdělení jmen, kteří měli být dosazeni do zastoupení místních policejních sborů, čímž by si kartel zabezpečil kontrolu v daných městech. I přesto, že někteří úředníci byli na shromáždění násilně přivezeni, hlavním důvodem zásahu je podezření z poskytování ochrany kartelu La Familia. Ochrana probíhala strategickou, či technickou výpomocí nebo poskytováním důležitých informací.

Zásah navazuje na akci z poloviny dubna, kdy policie zatkla během oslavy křtin 44 osob údajně angažovaných v kartelu La Familia. Akce proběhla jenom několik dnů poté, co Washington zařadil La Familiu na seznam podezřelých z organizovaného zločinu. Zmiňované policejní případy můžeme považovat za potvrzení slov prezidenta Felipe Calderóna, že protidrogový boj stále patří mezi vládní priority spolu s prováděním opatření proti současné ekonomické krizi.

Zatknutie politikov kolaborujúcich s narkokartelmi

Mexická armáda a polícia zatklí koncom mesiaca 27 verejných funkcionárov miestnej a štátnej vlády štátu Michoacán, ktorí sú obvinení z kolaborácie a podpory drogového kartelu La Familia pochádzajúceho z tohto štátu. Táto operácia predstavuje historicky prvý úder federálnej vlády proti tzv. narkopolitike, t.j. proti osobám v politických funkciách, ktorí preukázateľne spolupracujú s drogovými kartelmi. Medzi zatknutými sú aj viacerí vysokí funkcionári ako napr. bezpečnostná poradkyňa guvernéra štátu Michoacán alebo koordinátor poradcov štátneho prokurátora. Desať zatknutých osôb vykonávalo doteraz funkciu starostov v mestách štátu Michoacán. Mexické úrady oznámili, že všetci zatknutí budú čeliť obžalobe, keďže kartelu poskytovali rôznu formu ochrany a najmä informácie o činnosti bezpečnostných zložiek zapojených do vládných protidrogových operácií. Podľa hovorca mexickej vlády je súčasný guvernér štátu a člen opozičnej PRD Leonel Godoy, rovnako ako jeho predchodca, mimo týchto podozrení.

Vysoká popularita prezidenta Calderóna

Podľa prieskumu verejnej mienky denníka Reforma uskutočneného v priebehu mesiaca máj súhlasí 69 % respondentov s celkovou politikou prezidenta Calderóna. Je to najvyššia miera popularity, akú Calderón dosiahol od svojho nástupu do úradu 1.12.2006. Respondenti hodnotili vysoko pozitívne jeho schopnosti vysporiadať sa s epidémiou prasacej chrípky, počas ktorej sa ukázal ako dobrý krízový manažér. Okrem toho má najväčšiu podporu jeho politika v boji proti narkoobchodu, ktorá je jednou z priorit jeho aktivít od prevzatia funkcie. Naopak, respondenti označili za nedostatočnú jeho ekonomickú politiku a protikrízové opatrenia, ktoré nedokážu Mexiko ochrániť pred nepriaznivým vplyvom prepadu americkej ekonomiky a vedú k súčasnej hlbokéj recesii (-5,5 % HDP). Súčasná ekonomická kríza je v očiach občanov vnímaná ako najväčší

problém Mexika a jej dopad má podľa respondentov ešte ničivejšie účinky ako stále trvajúca vojna s drogovými kartelmi. Vysoká miera kritiky je spojená aj s jeho politikou v boji proti korupcii, ktorú verejnosť vníma ako neefektívnu. Korupcia pretrváva najmä u verejných funkcionárov na všetkých troch úrovniach verejnej správy.

Nikaragua

Kritika zo strany USA za pasivitu v boji proti terorizmu

Ministerstvo zahraničných vecí USA zverejnilo správu o boji krajín proti terorizmu za rok 2008, v ktorej sa kriticky vyjadruje na adresu Nikaraguy. Podľa tejto správy nepodnikla nikaragujská vláda počas roku 2008 žiadnu relevantnú akciu v boji proti terorizmu. Na túto správu zareagovala Nikaragua diplomatickou nótou adresovanou americkému veľvyslanectvu v Manague, v ktorej sa ostro ohradzuje proti takýmto tvrdeniam. Vláda odmieta akékoľvek náznaky spájania krajiny s podporou terorizmu a potvrdzuje svoje záväzky v boji proti terorizmu, čoho dôkazom je podľa nej dodržiavanie všetkých medzinárodnoprávných noriem v tejto oblasti ako aj rešpektovanie mnohostranných medzinárodných dohovorov.

Spojené štáty americké

Barack Obama nominoval kandidátku na Najvyšší soud

V návaznosti na ohlásený odchod do penze sudce Najvyššieho soudu USA Davida Soutera jmenoval prezident Obama za kandidáta na uvoľnený post Soniu Sotomayorovou, soudkyni federálneho odvolacieho soudu v New Yorku. V prípade potvrzení její nominace příslušným senátním výborem se Sotomayorová stane prvním soudcem Nejvyššieho soudu hispánského původu a teprve třetí ženou v jeho historii. Příznivci poukazují na její bohaté zkušenosti v oboru, svými odpůrci je označována za aktivistického sudce, který přikládá nepřipustný význam etnicitě a rasovým otázkám. Prezident Obama je navíc kritizován za přílišné přihlížení k rasovému původu a pohlaví kandidátů, neboť mezi jeho čtyři nejzvažovanější kandidáty se nedostal ani jeden muž. Během schvalovacího procesu Sotomayorové se ovšem neočekávají výraznější problémy, do velké míry vzhledem k demokratické kontrole Senátu.

Soudci Nejvyššieho soudu jsou vybíráni na zbytek svého života a jsou nedílnou (a nevolenou!) součástí zákonodárneho procesu USA díky své pravomoci interpretovat Ústavu USA a prohlásit zákon nebo jeho části za protiústavní a tedy neplatné.

Americký automobilový průmysl na kolenou

Dvě ikony amerického automobilového průmyslu, Chrysler a General Motors, vyhlásily bankrot a požádaly o ochranu podle kapitoly 11 amerického federálního zákoníku. Obě firmy, ztrátové, zadlužené a ztrácející svůj podíl na americkém trhu s automobily, nyní čeká vládou schválený plán na záchranu. Vláda Spojených států v obou případech poskytne finanční pomoc výměnou za částečné vlastnictví do doby, než se společnosti postaví na nohy pomocí reorientace na malá až střední a hlavně úspornější auta. Očekává se zeštíhlení obou společností, které bude mít za následek ztrátu tisíců pracovních míst, a to ve výrobním procesu i v distribuční síti. Největším akcionářem se v obou společnostech stane odborová organizace United Automobile Workers. V případě Chrysleru dále schválil soud vytvoření partnerství s italskou automobilkou Fiat, která má Chrysleru pomoci s jeho restrukturalizací, neboť má vlastní zkušenosti s problémy tohoto typu a vlastní platformu, na které bude Chrysler moci stavět své nové vozy. V případě G.M. se bude nový management snažit oddělit beznadějně části („bad GM“) od životaschopných („good GM“), které by se měly stát základem reorganizované společnosti určené k pozdější zpětné privatizaci.

Homosexuální sňatky legální v dalších dvou státech

Zákonodárné sbory v New Hampshire a Maine uzákonily možnost vydávat oddací listy homosexuálním párům, čímž upevnily přední pozici Nové Anglie v této otázce (jediným státem v oblasti, který manželství osob stejného pohlaví neuznává, zástává silně katolický Rhode Island). Homosexuální sňatky jsou dále uzavíratelné v Iowě, civilní svazky, lišící se od manželství v podstatě jen názvem, jsou legální v New Jersey, Oregonu a Kalifornii (kde státní nejvyšší soud potvrdil platnost zákazu manželství osob stejného pohlaví). Řada dalších států navíc uznává sňatky nebo svazky uzavřené v jiném státě.

Květnová rozhodnutí jsou důležitým indikátorem trendu, že politici jsou stále více ochotni přijímat politicky riskantní zákony. První legalizace homosexuálních manželství byla většinou provedena soudy, které dospěly k názoru, že jejich zákaz je neústavní. To ovšem nebylo dobře přijato u Američanů, kteří často vnímají soudy jako nevolené instituce snažící se vytvářet zákony.

Prezident Obama podporuje civilní svazky, ale je odpůrcem manželství osob stejného pohlaví s poukázáním na jeho křesťanskou víru.

Venezuela

Měsíc ve znamení znárodnování

Vláda prezidenta Cháveze opět zintenzívnila svou politiku znárodnování, když v polovině měsíce oznámila plány na převzetí nalezišť zemního plynu na východě země, které využívá pro své projekty americká Williams Companies. Aktivity jejích dceřiných společností, spolu s jejich majetky mají přejít pod venezuelskou státní společnost *Petróleos de Venezuela SA*, jejíž současné finanční problémy vzniklé v důsledku celosvětového poklesu cen ropy se vláda pokouší

řešit právě prostřednictvím znárodnování. Dále bylo oznámeno převzetí asi 76 společností, které jsou svými aktivitami a dodávkami navázány na ropný těžební průmysl. O týden později vláda rozšířila znárodnění na dalších asi 35 firem, které se zaměřují na poskytování specializovaných služeb v sektoru těžby a na jejich subdodavatele.

Reakce ze zahraničí na sebe nenechaly dlouho čekat. Kromě Španělska se k problematice znárodnování kriticky vyjádřila i Argentina, jejíž společnosti jsou ve Venezuele zainteresovány v oblasti metalurgie železa a těžby. Ty v současnosti tlačí na prezidentku Kirchner, která se sama nachází v napjaté předvolební situaci – s ohledem na legislativní volby 2009-, aby se zasadila o zajištění adekvátní finanční kompenzace za zabrané podniky. Argentinská společnost Terbium dokonce uvedla, že zvažuje mezinárodní arbitráž v případě, že by venezuelská vláda odmítla nabídnout vyplacení aktiv společnosti v jejich tržní hodnotě.

Znárodnování se nevyhnulo ani bankovnímu sektoru, když se jeho předmětem stala i třetí největší banka v zemi, Banco de Venezuela, z níž byl na základě oboustranně přijatelné dohody vyplacen podíl španělské Banco Santander. Vládě se nově podařilo vyvlastnit také několik desítek tisíc hektarů půdy spolu s několika výrobnami potravin.

Newsletter vyjadřuje názory autorů. Názory vyjádřené v textu nemusí být nutně stanoviskem Asociace pro mezinárodní otázky.

Koordinátor projektu: Naďa Závodníková Zpravodajství: Dalibor Bartoš, Zuzana Dudová, Nina Honigová, Ivan Kováč, Šárka Malá, Simone Radačičová, Jiří Skoupý, Viktor Dulina, Naďa Závodníková Korektury: Naďa Závodníková Odborná editace: Jiří Skoupý, Naďa Závodníková Grafický návrh: Side2 Sazba: Petr Netuka Kontakt na redakci: newsletter.ap@amo.cz

Asociace pro mezinárodní otázky (AMO) Žitná 27, 110 00 Praha 1 Tel./Fax: +420 224 813 460 E-mail: info@amo.cz / www.amo.cz
